

Působnost Policie České republiky služby cizinecké a pohraniční policie na mezinárodním letišti Praha-Ruzyně

Ing. Mgr. Kamila Koupá
*Policejní akademie ČR v Praze
Ústav policejně bezpečnostních studií
Katedra kriminální, cizinecké a pohraniční policie*

Příloha 17 Úmluvy o mezinárodním civilním letectví a zákon České národní rady č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky stanoví, že plněním úkolů při ochraně civilní letecké dopravy před protiprávními činy je pověřena, mimo jiné, i Policie České republiky. Útvary PČR, které jsou určeny k plnění úkolů při ochraně civilní letecké dopravy jsou především útvary služby cizinecké a pohraniční policie (SCPP), které jako prvotní musí okamžitě reagovat na protiprávní činy.

Služba CPP je neoddělitelnou součástí PČR, jejímž hlavním úkolem, kromě úkolů uvedených v zákoně o Policii ČR, je výkon státní správy na úseku pobytu cizinců na území ČR. Jedná se o specializovaný liniově řízený útvar s celorepublikovou působností.

Do 31. 12. 2001 byla služba cizinecké a pohraniční policie organizačně začleněna v rámci útvarů s územně vymezenou působností.

Od 1. 1. 2002 byl zřízen liniově řízený útvar služba cizinecké a pohraniční policie Policie ČR s celorepublikovou působností.

SCPP plní úkoly zejména na úseku:

- povolování vstupu a pobytu cizinců na území ČR, vycestování cizinců z území ČR,
- pobytové kontroly,
- ochrany státních hranic,
- boje s nelegální migrací.

Organizační strukturu služby cizinecké a pohraniční policie tvoří:

- ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie,
- oblastní ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie,
 - odbory pátrání a kontroly pobytu,
 - oddělení cizinecké policie a
 - referáty cizinecké a pohraniční policie.

Na mezinárodním letišti Praha-Ruzyně působí:

- Referát cizinecké a pohraniční policie Praha-Ruzyně,
- Oddělení doprovodu letadel.

Oba výše uvedené útvary SCPP jsou organizačními články Policie České republiky Oblastního ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Praha.

Referát cizinecké a pohraniční policie Praha-Ruzyně (RCPP Praha-Ruzyně)

Úkoly referátu jsou vymezeny v několika zákonných i podzákonných právních normách. Jedná se zejména o zákon České národní rady č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, zákon č. 216/2002 Sb., o ochraně státních hranic.

Mezi hlavní úkoly referátu se řadí zejména ochrana bezpečnosti osob a majetku, ochrana státních hranic, ochrana bezpečnosti civilního leteckého provozu, hraniční kontrola osob, pobytové kontroly cizinců, plnění úkolů v trestním,

přestupkovém a správním řízení, plnění úkolů vyplývajících z readmisních dohod a mezinárodních smluv, provádění prvotních úkonů s žadateli o azyl, kontrola stavu vyznačení a zabezpečení bezpečnostního prostoru letiště, vyhledávání a odhalování výbušnin a nástražných výbušných systémů, kontrola dovozu, vývozu a průvozu zbraní a střeliva, rozhodování o odepření vstupu či vycestování z území ČR, rozhodování o správním vyhoštění, spolupráce s ostatními útvary SCPP a Policie ČR, spolupráce s příslušnými orgány státní správy a samosprávy a rovněž tak spolupráce s orgány ochrany hranic sousedních států. RCPP Praha-Ruzyně provádí rovněž ochranu veřejného pořádku a dohled nad bezpečností silničního provozu v letištním komplexu letiště Praha-Ruzyně.

Oddělení doprovodu letadel

V polovině roku 2004 byl s cílem zajištění vyšší úrovně bezpečnosti civilní letecké dopravy zřízen nový útvar Policie České republiky služby cizinecké a pohraniční policie „Oddělení doprovodu letadel“.

Úkoly oddělení jsou stanoveny zákonem České národní rady č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky a interním normativním aktem řízení.

Oddělení doprovodu letadel provádí bezpečnostní doprovody na palubách letadel, v případě potřeby provádí bezpečnostní prohlídky letadel, realizuje eskorty osob leteckou přepravou, plní úkoly při průvozech osob vyhošťovaných z jiných států přes letiště Praha-Ruzyně.

Při zabezpečování ochrany civilního letectví má v rámci Policie České republiky prioritní postavení Referát cizinecké a pohraniční policie Praha-Ruzyně, který provádí nejširší okruh policejních činností ve vztahu k ochraně civilního letectví.

V přímé souvislosti s ochranou civilního letectví před protiprávními činy plní RCPP Praha-Ruzyně zejména následující úkoly:

- vyhledává a odhaluje nebezpečné předměty, které by mohly ohrozit bezpečnost civilní letecké dopravy; v tomto případě referát úzce spolupracuje s pracovníky bezpečnostní kontroly provozovatele letiště, případně s ostatními složkami letiště;
- vyhledává odložená zavazadla nebo nebezpečné předměty, ve kterých by mohly být uloženy výbušné systémy;
- vykonává prevenci a odhaluje přestupky a trestné činy;
- podílí se na bezpečnostním dozoru mezinárodního letiště a na řešení konfliktních či nestandardních situací;
- v případě protiprávního činu v civilním letectví nebo jeho hrozby řídí bezpečnostní akce;
- provádí kontrolu dodržování režimových opatření v tranzitním prostoru mezinárodního letiště a na letištní ploše; v případě neoprávněného proniknutí osob či vozidel do těchto prostor, činí zákroky proti těmto osobám a vozidlům;
- provádí hlídkovou činnost ve veřejných prostorách mezinárodního letiště, v tranzitním prostoru mezinárodního letiště a na letištní ploše;
- provádí kontrolu stavu vyznačení a zabezpečení bezpečnostního obvodu letiště a upozorňuje provozovatele letiště na zjištěné nedostatky.

Z pohledu Referátu cizinecké a pohraniční policie Praha-Ruzyně je možné samotný výkon činností spojených se zabezpečováním ochrany civilního letectví rozdělit do pěti částí:

- úkoly plněné specialisty – pyrotechniky a psovody,
- úkoly plněné mobilním zásahem,
- ochrana obvodu letiště,
- úkoly plněné hlídkami ve veřejné části mezinárodního letiště a v tranzitním prostoru mezinárodního letiště,
- úkoly plněné v rámci odbavování osob překračujících státní hranice.

Činnost specialistů - pyrotechniků je zaměřena na vyhledávání výbušnin a nástražných výbušných systémů. Pyrotechnici provádí zejména prohlídky odložených a nalezených podezřelých předmětů, preventivní prohlídky zavazadel bez majitele a předmětů, které neprochází rentgenovou kontrolou. Rovněž tak je uskutečňován pyrotechnický dohled a asistence nejen v rámci policejních akcí.

Činnost specialistů - psovodů je zaměřena zejména na vyhledávání výbušnin a nástražných výbušných systémů, výkon služby v souvislosti s ochranou veřejného pořádku a ochranou státních hranic. Psovody jsou prováděny preventivní prohlídky letadel a preventivní dohled v celém letištním komplexu letiště Praha-Ruzyně.

Oddělení mobilního zásahu provádí hlídkovou činnost na letištní ploše a ve veřejných prostorách letiště, plní úkoly k ochraně státních hranic a provádí zákroky proti pachatelům při narušování veřejného pořádku. Pozornost je věnována především na možný vstup nepovolaných osob či vjezd neznámých vozidel na letištní plochu a možný výskyt odložených nebezpečných předmětů na letištní ploše.

Při ochraně obvodu letiště využívá RCPP Praha-Ruzyně služební vozidla a termovize. Policisté určení k ochraně obvodu letiště provádí kontrolu vyznačení bezpečnostního prostoru letiště, kontrolu neporušenosti oplocení letiště, kontrolu uzavření vjezdových bran do a z bezpečnostního prostoru letiště a věnují pozornost osobám, které se zdržují v blízkosti oplocení letiště.

Hlídky určené k plnění úkolů ve veřejné části mezinárodního letiště a v tranzitním prostoru mezinárodního letiště dohlíží na dodržování veřejného pořádku a bezpečnosti osob a majetku, zjišťují možný výskyt nebezpečných předmětů, zabraňují vstupu neoprávněných osob do režimových zón letiště, podílí se na odbavování střelných zbraní a střeliva, provádí namátkovou kontrolu cestujících, jejich cestovních dokladů a dalších náležitostí potřebných pro vstup nebo pobyt na území České republiky.

V rámci odbavování osob je prováděna hraniční kontrola v souvislosti s překračováním státních hranic. Policisté provádí kontrolu cestovních dokladů občanů České republiky. Povolují vstup, pobyt a vycestování cizinců z území České republiky. V této souvislosti provádí kontrolu cestovních dokladů cizinců a dalších náležitostí potřebných pro vstup a pobyt na území České republiky. Policisté odhalují a zabraňují nedovolenému překračování státních hranic, odhalují případné pokusy o překročení státních hranic na pozměněné či padělané cestovní doklady a tím zabraňují nelegální migraci. V souvislosti s odbavovacím procesem rozhodují o odepření vstupu či vycestování z území České republiky. Rovněž tak provádí kontrolu vývozu, dovozu a průvozu střelných zbraní a střeliva.

RCPP Praha-Ruzyně provádí v letištním komplexu letiště Praha-Ruzyně a před veřejnou halou také dohled nad dodržováním bezpečnosti a plynulosti silničního provozu. I tato činnost má souvislost s bezpečností letecké dopravy, kdy policisté při dozoru nad silničním provozem pozorují řidiče a posádky vozidel a odhalují podezřelé a nestandardní chování těchto osob.

Pokud dojde ke zhoršení bezpečnostní situace například při hrozbě teroristických útoků, ať už na národní či celosvětové úrovni, přijímá Referát CPP Praha-Ruzyně zvýšená bezpečnostní opatření, kdy se navyšují počty specialistů, počty hlídek ve veřejném prostoru mezinárodního letiště, počty hlídek v tranzitním prostoru mezinárodního letiště i na letištní ploše. Jestliže není možné posílit hlídky z vlastních sil Referátu CPP Praha-Ruzyně, posilují tyto stavy policisté služby cizinecké a pohraniční policie, případně policisté územních policejních útvarů. Hlídky Policie České republiky mohou být posíleny i vojáky Armády České republiky, kteří mohou být při zhoršené bezpečnostní situaci povoláni k zajišťování ochrany státních hranic, plnění úkolů pořádkové policie a ochranné služby.

Spolupráce RCPP Praha-Ruzyně s ostatními subjekty:

- součinnostní jednání s ostatními útvary Policie České republiky
 - o ostatní útvary služby cizinecké a pohraniční policie
 - o policejní útvary s územní působností
 - o policejní útvary s celorepublikovou působností – UOOZ, URNA, Pyrotechnický odbor, Ochranná služba
- spolupráce s Letištním výborem pro bezpečnost
- spolupráce s provozovatelem letiště
- spolupráce s leteckými dopravci
- spolupráce s orgány Celní správy
- spolupráce s Armádou České republiky
- spolupráce s ostatními subjekty působícími na mezinárodním letišti.

Policie České republiky je důležitým subjektem jak při kontrole dodržování bezpečnostních opatření, tak při eliminaci a vyšetřování protiprávních jednání. Ve vztahu k ochraně civilního letectví má Policie České republiky zákonem uloženou působnost. Prioritní postavení má v tomto ohledu konkrétně Referát cizinecké a pohraniční policie Praha-Ruzyně. K úspěšné eliminaci protiprávních jednání je však třeba vzájemné spolupráce všech subjektů zainteresovaných do ochrany civilního letectví.

Použitá literatura:

KURŽEJA, J. a kol. *Cizinecká a pohraniční policie I*. Praha: PA ČR, 2002.

Příloha 17 Úmluvy o mezinárodním civilním letectví.

Zákon České národní rady č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 216/2002 Sb., o ochraně státních hranic České republiky a o změně některých zákonů.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 154/2001, kterým se stanoví zásady pro činnost referátů cizinecké a pohraniční policie oblastních ředitelství cizinecké a pohraniční policie Policie České republiky služby cizinecké a pohraniční policie.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 49/2004, kterým se stanoví podmínky provádění ozbrojených bezpečnostních doprovodů na palubách letadel.

Rozkaz Ředitele Policie České republiky Oblastního ředitelství cizinecké a pohraniční policie Praha č. 55/2006, kterým se vydávají směrnice pro výkon služby referátu cizinecké a pohraniční policie Praha-Ruzyně.